

tíðindablaðið **sosialurin**

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgávudagar: týsdag, hósdag og leygardag

Lýsingar skulu vera okkum í hendi í seinasta lagi kl. 10. dagin fyrri útgávudagin

Útgevandi:
P/f Sosialurin
Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller
Fyrirskjótstjóri:
Krisjan Dahl
Bláðólk:
Høgni Djurhuus
Randi Jacobsen
Dagney Joensen
Uppseting:
P/f Sosialurin
Prent:
P/f Pressan 1981

Á kós móti borgarakríggi

STRÍÐIÐ millum svart og hvít í Suður-afrika er vorðið alsamt harðari og álvarsligari hesar seinastu mánaðirnar — serstakliga síðani hvíta minnilutastjórnin setti undantaksstöðu í gildi í landinum. Higartil hava fleiri hundrad fólki í Suðrafrika latið lív, eitt enn størri tal er læstað og nógur eru sett í fongsul.

TAD at hvíta stýrið hevur sett undantaksstöðu í gildi í landinum hevur skapt mikla ósýning bæði í Suðrafrika og eisini í nógvum øðrum londum. Ein stórir partur av vesturheiminum roynir at leggja alsamt størri trýst á hvíta stýrið fyrri at avtaka rasuskiðnaðarlógirnar og nú eisini at fáa stýrið til at seta undantaksstöðuna úr gildi, tí mett verður, at ein stórir partur av svartum og litum verður órættvist fongslaður.

NÚ í seinastuni hava vit frætt, at trygdarráðið í ST hevur fordømt bæði apartheid og nógaldandi undantaksstöðuna í Suðrafrika.

Í SJÁLVI Suðrafrika veksur upp-øsingin millum tey svørtu alsamt. Hetta stóra fleirtalið av fólkinum kennir seg trýst upp í ein krók, har einasta verja er álöp. Tey svørtu vilja ikki góðtaka, at hvíta lögreglan nú kann handtaka svørtu úttan rættarsak. Hetta hevur serliga rakt meint, nú fleiri og fleiri av teimum svørtu leiðarunum og undangongufólkinum fyrri, at apartheidlógirnar verða avtiknar, eru settir fæst.

TAD er helst torført hjá okkum føroyingum at fáa eina nágreiniliga hylling á, hvat í veruleikanum fyrirferst í hesum syðsta og sterkasta landinum í Afrika. Vit hoyra og lesa um víðurskiptini nærum hvønn dag í fjølmiðlunum og m.a. út frá hesum skapa vit okkum eina meining.

TEY flestu av okkum, sum ynskja at arbeiða fyrri demokratiskum rættindum og víðing av øðrum menniskjum, sum hava annan húðarlit enn vit sjálvi, munnu kenna tað sum eina ræðugerð, at hvíta minnilutin framhaldið vil varðveita órættvísu og ómenniskjansligu rasulógirnar, har so stórir munur verður gjordur á svartum og hvítum nærum allastaðni í gerandisdegnum.

AT SO felagsskapir sum ST og har-aftrat flest allar stjórnir og ikki minst átrúnaðarlig felagsskapir ymsa staðni í heiminum og ikki minst í Suður-

afrika sjálvum taka undir við stríðnum hjá tí svarta meirilutanum fyrri rættvísu og javnrættindum, fær bert okkum her norðuri í Atlantshavi at sýna samkenslu við stríði teirra.

TAD eru bert nakrir fáir mánaðir síðani, at suðrafrikanski presturin og nobelfriðarvinnarin, Tutu, var á ferð í Norðurlondum. Vit minnst áheitan hansara um at leggja trýst onkursvegna á hvíta minnilutastýrið fyrri at fáa tað at skilja, at apartheid bert førir til blóðugt borgarakríggi. Hann visti á, at hetta er ikki tað, sum svart meirilutin ynskir. Hann ynskir í veruleikanum eina ferðarlaga yvirgongd frá núverandi stöðu við rasuskiðnaðarpolitikkinum til ein javnrættindapolitikk, har tey svørtu kunnu virka á jøvnum fæti við aðrar suðrafrikanarar.

NÚ viðgongur sami Tutu, at tað er ov seint. Ov rá hava luftað eftir áheitan hansara og mionst leiðararnir í Suðrafrika. Teir hava ikki tikið ávaringarar um blóðugt kriggi fyrri fult. Nú koma teir so at kenna tað á sínum egna kroppi, tí nú slepst helst ikki undan einum veruligum borgarakríggi.

HERFYRI helt suðrafrikanski stjórnarleiðarin eina røðu, sum bæði svartir suðrafrikanarar og onnur, ið ganga inn fyrri søk teirra, vónaðu fór at vera spírín til eitt betri og rættvísari Suðrafrika. Tað kom tí sum eitt stórt vónbrot, tá Botha einki nýtt hevði at bera fram. Hann vildi ikki ganga við til umfevndi og radikalar broytingar hvat víðvikur apartheidpolitikkinum.

OG soleiðis er stöðan í løtuni. Nú verður í spenningi bíðað eftir, at teir svørtu námsarbeiðararnir skulu fara í verkfall. Hendir tað, so kann tað bera einn eitt stig á leiðini — kósini til borgarakríggi.

UM somu tíð hoyra vit fjølmiðlarnar siga frá, at umleið 80% av teimum svørtu ynskja, at umheimurin settur í verk boycott av Suðrafrika — teirra egna landi — fyrri at leggja trýst á hvíta stýrið. Hetta er beint tvørtur móti tí, sum hvíta leiðarin hevur sagt, nevniliga at tey svørtu als ikki taka undir við, at útheimurin boycottar Suðrafrika.

UTTAN mun til hvørja politiska áskoðan vit hava, so kunnu vit ikki annað enn hava samkenslu við teim svørtu í Suðrafrika, sum nú fegin vilja lata lív til tess at børn teirra kunnu liva í frælsi. Víst vilja vit ikki góðtaka apartheid — rasuskiðnað. Og Tað má to sigast at vera hugstoytt at vita, at sjálvt »framstandandi« føroyskir politikkarar royna at bera yvir við hesum rasuskiðnaðarpolitikkinum.

jamu

Sannleikin illa hoyrdur

Í Dagblaðnum 16/8 1985 gevur lögtingsmaðurin fyrri fólkaflakkin í Vágum, Svend Áge Ellefsen, mæ svar uppá grein, sum eg hevði í Sosialinum, og vil Svend Áge vera við, at eg sigi ósatt.

Um tað, sum eg í grein minni visti á, er ósatt, so er gerðabókin hjá Føroya Landsstýri frá 1980-1984 ein bók sum ikki er eftirfarandi.

Tað kann vera nóg annað ein kann seta spurnartekin við hjá fyrrverandi samgongu, men undirskrivaða gerðabókin, hon má vera eftirfarandi. Tí sambært hana eru fylgjandi mál avgreidd mál, sum sami fólkaflaks-lögtingsmaður sigur eru rong tíðindi og leggur hann ósmæðin sum hann er afturat:

»Tað, sum Sverre Midjord skivur, er ósatt,« og leggur hann afturat, »at hetta ger hann neyvan við vilja fyrri at spilla fólki út, tá hann skivur um Giljanes og Høgafoss, ella hann er líkur flestu øðrum sosialistum, at siggja stórt uppá, hvat er satt og hvat er ósatt, tað umræðurur at spilla og dálka tey/teir, sum leggja rygg til privatu vinnuna,« og heldur hann fram, »hatta tú skivur er ósatteins og mangt sum tú og tinar líkar bera fram.«

Tað, sum tú sigur um Giljanes, er heldur ikki satwt, men vit eru vanir við tykkum, so tað ger minni.

Hetta vóru greið orð frá lögtingsmanni fólkaflaksins í Vágum. Men enn einaferð, eru tað rong tíðindi, sum eg havi borið, so er gerðabók Føroya Landsstýrisins ikki eftirfarandi.

Svend Áge Ellefsen, tað er eingin skomm at fáa veðhald og stuðul. Lóg-gávan gevur heimild til slíkt, og tað er heldur ikki nokur útspáan í at gera vart við, at ein er stuðlaður, men er tað so, at nakað av tí eg havi skrivað er skeið, so má tað rættast, at ið gerðabókin hjá Landsstýrinum kemur til umrøðu á lögtingi.

Tað, sum má rættast, er fylgjandi:

Tann 22/6 1983: Hægri veðhald til Samvinnufelagið í Sandavági frá 20 til 25%.

Tann 12/10 1983: Kreppulán til raksturinn av Giljanesi, 75% av 4 milliónum.

Tann 19/10 1983: Broyta veðhaldið til 90%

av 4 milliónum.

27/10 1983: Figgjar-nevndin góðkennir við ávisum treytum.

24/11 1983: Stuðulslán og veðhald til rækjumaskinuar í Giljanes. Málið útsett men seinri samtykt tann 9/2 1984 við stuðuli 1,2 milliónir.

13/4 1984: Hægri veðhald í samband við byggjan av svartkjafta- og rækjutrolara til Samvinnufelagið í Sandavági, 25% av 96.825.000 kr.

Eru hetta skeivir upplýsingar, so má eg biðja um umbering, tí ikki eru teir tiknir úr leysari luft, eg kann leggja aftrat, at lögmaður í samband við hesi mál ikki atkvøddi, og at Tórbjorn Poulsen var imóti.

Hetta eru rættir upplýsingar, sum vísa, at sjálvt fólkaflaksmenn gera brúk av tí lögávu, sum javnaðarflokkin hevur verið við til at

forma, og út frá tí veit harra Svend Áge Ellefsen, at Vágarnar ve?rða ikki verri umboðaðar við verandi samgongu enn við fyrru. Munurin er bert tann, at verandi samgonga er fyrri landið alt, og ikki bundin av lokalum áhugamálum.

Tað skapar ikki trúverðigheit fyrri føroyskum politikki og politikarum, at teir ikki tora at standa við, at teir eru vanlig fólki, sum njóta gott av tí lögávu, sum er framd á Føroya Løgtingi, uttan mun til politiskan lit, skal rætturin vera tann sami.

Eg havi víðing fyrri monnum, sum seta til, men uttan stuðul frá tí almenna var litið privat fyrirkassemi.

Gerðabók Føroya Landsstýri er tyðuligt prógv fyrri tí.

Sverre Midjord